

Pierre Lemaitre

O viață și trei zile

Traducere din franceză de
Diana Alina Ene

Editori:
Silviu Dragomir
Vasile Dem. Zamfirescu

Director editorial:
Magdalena Mărculescu

Redactor:
Carmen Botoșaru

Coperta colecției: Faber Studio
Foto copertă: © Mr. Banyat Manakijlap

Director producție:
Cristian Claudiu Coban

Dtp:
Gabriela Chircea

Corectură:
Lorina Chițan
Maria Mușuroiu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
LEMAITRE, PIERRE

O viață și trei zile / Pierre Lemaitre; trad.: Diana Alina Ene. - București:
Editura Trei, 2017
ISBN: 978-606-40-0051-4

I. Ene, Diana Alina (trad.)
821.133.1

Titlu original: *Trois jours et une vie*
Autor: Pierre Lemaitre

Copyright © Editions Albin Michel - Paris 2016

Copyright © Editura Trei, 2017
pentru prezenta ediție

O.P. 16, Ghișeu 1, C.P. 0490, București
Tel.: +4 021 300 60 90; Fax: +4 0372 25 20 20
e-mail: comenzi@edituratrei.ro
www.edituratrei.ro

ISBN: 978-606-40-0051-4

La sfârșitul lui decembrie 1999, o surprinzătoare serie de evenimente tragice s-a abătut asupra orașului Beauval, pe primul loc situându-se, desigur, dispariția micului Rémi Desmedt. În această regiune acoperită de păduri, în care viața se scurgea lent, dispariția bruscă a copilului a provocat stupeoare, fiind chiar catalogată de mulți locuitori drept un semn prevestitor al unei catastrofe pe cale să se producă.

Pentru Antoine, care urma să fie personajul principal al dramei, totul a început cu moartea câinelui. Ulysse. Nu încercați să înțelegeți motivul pentru care proprietarul, domnul Desmedt, îi dăduse bastardului acela alb și sălbatic, slab mort și cu picioare lungi, numele unui erou grec, chestia asta va constitui un mister în plus în această poveste.

Familia Desmedt era vecină cu Antoine, pe atunci în vârstă de doisprezece ani, care era cu atât mai atașat de câine, cu cât mama lui refuzase dintotdeauna să primească animale în casă, nici pisici, nici câini, nici hamsteri, nimic, nu fac decât mizerie.

Ulysse venea bucuros la gard când îl chema Antoine, deseori urmărea gașca de băieți până la iaz sau

în pădurile din jur, iar când Antoine se ducea acolo singur, îl lua întotdeauna cu el. Se surprindea vorbindu-i ca unui prieten. Câinele înclina capul, serios și concentrat, apoi dintr-odată spăla putina, semn că momentul confidențelor se terminase.

Sfârșitul verii fusese destul de aglomerat cu construirea unei cabane împreună cu colegii de clasă, undeva în pădure, pe înălțimile din Saint-Eustache. Fusese ideea lui Antoine, pe care, ca de obicei, Théo o prezentase ca fiind a lui, arogându-și astfel comanda operațiunilor. Autoritatea acestui băiat asupra celor din gașcă se datora faptului că era cel mai mare ca vârstă dintre toți și, în același timp, faptului că era fiul primarului. Chestiile astea chiar contează într-un oraș ca Beauval (lumea îi detestă pe cei aleși iar și iar, dar îl consideră pe primar drept un sfânt protector și, pe fiul lui, un moștenitor de drept, ierarhie socială care, pornind din sânul comunității negustorilor, se întinde asupra asociațiilor de tot felul, pentru ca apoi să-și facă loc și în școli). Théo Weiser mai era pe deasupra și cel mai rău băiat din clasă, ceea ce în ochii colegilor reprezenta o dovadă de caracter. Când tatăl lui îi trăgea câte o mamă de bătaie — ceea ce nu se întâmpla rar —, Théo își afișa vânătăile cu mândrie, ca pe un tribut plătit de spiritele superioare conformismului din jur. Nu avea un efect rău asupra fetelor, dar, printre băieți, era temut și admirat, dar nu era iubit. Antoine, pe de altă parte, nu cerea atenție și nici nu invidia pe nimeni. Construcția cabanei îi era de ajuns ca să fie fericit, nu ținea să fie șef.

Totul se schimbase când Kevin primise un PlayStation de ziua lui. Pădurea Saint-Eustache se golise rapid, toată lumea se strângea acasă la Kevin să se joace, lucru pe care mama lui îl prefera mersului în pădure ori la

iaz, acțiuni pe care le considera periculoase. În schimb, mama lui Antoine nu era de acord cu aceste zile de miercuri sedentare, chestiile astea te îndobitocesc, așa că a sfârșit prin a i le interzice. Antoine s-a împotrivit acestei decizii, mai puțin pentru că-i plăceau jocurile video, cât pentru că era privat de prezența colegilor săi. În zilele de miercuri și de sâmbătă se simțea singur.

Petrecea mult timp și cu Émilie, fiica familiei Mouchotte, care avea și ea tot doisprezece ani, era blondă ca un puișor de găină, cu păr ondulat și ochi ageri, un chip de ștregăriță, genul căruia nimeni nu era în stare să-i refuze nimic, Théo însuși lăsându-se prins în ghearele ei, dar, să te joci cu o fată, nu era același lucru.

Antoine se întorcea în pădurea Saint-Eustache unde se apucase să construiască o căsuță, de data asta în copac, între ramurile unui fag, la trei metri deasupra pământului. Păstra proiectul secret, savurând anticipat victoria, pentru momentul când tovarășii lui, plictisiți de PlayStation, vor reveni în pădure și vor descoperi construcția.

Această sarcină îi lua o grămadă de timp. Subtiliza de la fabrica de cherestea resturi de prelată ca să protejeze deschizăturile de ploaie, bucăți de carton bitumat pentru acoperiș, țesături pentru decor, amenaja ascunzători pentru a-și proteja comorile, pe care nu le mai termina niciodată, cu atât mai mult cu cât absența unui plan de ansamblu îl obliga să revină asupra lucrurilor. Săptămâni întregi, căsuța i-a ocupat tot timpul și toate gândurile, făcând secretul tot mai dificil de păstrat. Față de colegi făcea uneori aluzie la o surpriză care-i va lăsa cu gura căscată, dar nu reușea să-i incite deloc. La acea vreme, gașca era literalmente electrizată de anunțul lansării unei noi versiuni de Tomb Rider, nu se vorbea decât despre asta.

În tot timpul consacrat operei sale, Ulysse, câinele, a fost tovarășul lui Antoine. Nu că l-ar fi ajutat cu mare lucru, dar era acolo. Prezența lui i-a dat ideea unui lift pentru câini care i-ar fi permis lui Ulysse să-l însoțească atunci când urca în căsuță. Înapoi la gater să mai furi o roată de scripete, câțiva metri de frânghie și, în sfârșit, ceva lemn pentru o platformă. Ascensorul ăsta, care urma să constituie tușa finală a construcției și să-i scoată în evidență ambiția, i-a luat multe ore, din care o mare parte fugea după câine, pe care perspectiva de a se ridica în aer l-a panicat încă de la prima tentativă. Platforma nu voia să stea pe orizontală decât cu ajutorul unui băț care menținea partea stângă în poziție. Nu era chiar ce-ar fi trebuit, dar important era că Ulysse reușea totuși să ajungă la etaj. Schelălăia patetic în timpul ascensiunii, iar când Antoine ajungea și el sus, câinele se ghemuia în el tremurând. Copilul profita ca să-i simtă mirosul, să-l mângâie, închizând ochii de plăcere. Coborârea era întotdeauna mai ușoară, Ulysse nu aștepta niciodată să ajungă jos pentru a sări pe pământ.

Antoine și-a adus în căsuță diverse lucruri găsite în hambar, o lanternă de buzunar, o pătură, chestii de citit și de scris, tot ce avea nevoie pentru a trăi pe cont propriu sau aproape.

Asta nu însemna totuși că era o fire solitară. Situația se datora împrejurărilor și faptului că mama lui detesta jocurile video. Viața lui era plină de legi și de reglementări pe care doamna Courtin le inventa cu regularitate și, în egală măsură, cu creativitate. Temperamentală înainte de divorț, devenise ulterior o femeie cu principii, ca mai toate mamele singure.

Cu șase ani în urmă, tatăl lui Antoine profitase de o schimbare a situației profesionale ca să-și schimbe și nevasta. Atașase cererii de mutare în Germania și o acțiune de divorț, pe care Blanche Courtin o luase în tragic, reacție destul de surprinzătoare având în vedere că relația lor nu funcționase bine niciodată, iar după nașterea lui Antoine viața lor intimă de soți devenise aproape inexistentă. De când plecase, domnul Courtin nu mai revenise niciodată în Beauval. Trimețea cu punctualitate cadouri, permanent în absolută discordanță cu dorințele fiului său, jucării pentru șaisprezece ani când el avea opt, pentru șase când avea unsprezece. Antoine îl vizitase o dată în Stuttgart, se holbaseră unul la altul ca niște căței din faianță timp de trei zile și, de comun acord, hotărâseră să nu mai repete experiența. Domnul Courtin era tot atât de puțin făcut să aibă un copil, pe cât era doamna Courtin să aibă un soț.

Acest episod neplăcut îl apropiase mai mult pe Antoine de mama lui. Întors din Germania, a început să considere ritmul greoi și lent al vieții drept singurătate și tristețe, văzându-l cu un ochi nou, ușor tragic. Și, bineînțeles, așa cum ar fi făcut orice copil de vârsta lui, a început să se simtă responsabil pentru mama lui. Chiar dacă era o persoană agasantă (frizând uneori penibilul), a început să-i găsească scuze, trecând peste defectele, caracterul ei și circumstanțe... Pentru Antoine, s-o facă pe mama lui și mai nefericită era de neconceput. Nu i s-a clătinat niciodată această certitudine.

Toate acestea, la care s-a adăugat natura lui prea puțin expansivă, au făcut din el un copil ușor depresiv, pe care apariția PlayStation-ului lui Kevin nu l-a ajutat deloc. În triumghiul tată absent, mamă cu principii rigide,

prieteni îndepărtați de împrejurări, câinele Ulysse ocupa, evident, un loc central.

Moartea lui și maniera în care a survenit au reprezentat pentru Antoine un eveniment deosebit de violent.

Stăpânul lui Ulysse, domnul Desmedt, era un om taciturn, irascibil, solid ca un stejar, cu sprâncene stufoase și o față de samurai furios, mereu foarte sigur pe el, genul care nu-și schimba ușor părerea. Și certăreț. Nu fusese niciodată nimic mai mult decât muncitor la *Weiser, jucării de lemn din 1921*, cea mai importantă fabrică din Beauval, unde cariera lui profesională fusese plină de încăierări și certuri violente. Ajunsese chiar să fie concediat cu doi ani în urmă, pentru că îl pălmuisse pe domnul Mouchotte, contramaistrul său, în fața tuturor colegilor.

Acesta avea o față de vreo cincisprezece ani, Valentine, care-și făcea ucenicia de coafeză în Saint-Hilaire, și un fiu, Rémi, de șase ani, care avea pentru Antoine o admirație fără margini și se ținea după el ori de câte ori putea.

La urma urmelor, micul Rémi nu era o povară. Semănând cu tatăl lui, avea deja statura masivă a unui tăietor de lemn și deci era capabil să urce împreună cu Antoine până în pădurea Saint-Eustache sau la iaz. Doamna Desmedt îl considera pe Antoine, și nu se înșela, un băiat responsabil căruia putea să i-l încredințeze pe Rémi ori de câte ori se ivea ocazia. De altfel, copilul se bucura de o libertate de mișcare destul de mare. Beauval era genul de oraș modest în care, într-un cartier, toată lumea, sau aproape, cunoaște pe toată lumea. Copiii, care se jucau în preajma fabricii de cherestea sau mergeau în pădure ori se scăldau la Marmont ori Fuzelières, erau întotdeauna sub ochii vreunui adult care lucra ori trecea prin zonă.

Antoine, care nu mai rezista să păstreze secretul, îl dusesse într-o zi pe Rémi la căsuța din copac. Copilul nu se zgârcise cu laudele pentru această dovadă de măiestrie tehnică și făcuse câteva ture cu ascensorul, cuprins de un entuziasm total. După care, chestie extrem de serioasă, Rémi, ascultă-mă bine, e un mare secret, nimeni nu trebuie să afle de căsuță. Până când va fi complet terminată, înțelegeți? Pot să mă bazez pe tine? Nu vorbim cu nimeni despre asta, da? Rémi jurase cu cerul și pământul și, din câte aflate Antoine, se ținuse de cuvânt. A împărtăși un secret cu Antoine fusese pentru el o chestie de băieți mari, însemnând că și el era mare. Îi demonstrase că era demn de încredere.

Pe 22 decembrie era o vreme destul de blândă, cu câteva grade bune peste temperatura normală.

Antoine aștepta cu nerăbdare Crăciunul (spera ca de data asta tatăl lui să citească atent scrisoarea pe care i-o trimisese și să-i cumpere un PlayStation), dar se simțea mult mai singur decât de obicei.

N-a mai putut să se abțină și a făcut-o: a vorbit despre asta cu Émilie.

Descoperise deliciile masturbării cu un an în urmă și o practica de mai multe ori pe zi. Adesea, în pădure, se spijinea cu mâna de un copac și, cu pantalonii în vine, se ușura gândindu-se la Émilie. Într-un târziu își dăduse seama că făcuse căsuța pentru ea, un cuibușor în care avea chef s-o aducă.

Cu câteva zile în urmă, ea îl însoțise în pădure, privea construcția cu oarecare scepticism, trebuia să urce până acolo? Puțin interesată de geniul lui de arhitect, venise cu intenția de a flirta cu Antoine și i se părea dificil să facă asta la trei metri deasupra solului. Se fandasise un

moment, răsucindu-și o buclă blondă în jurul degetului arătător, și, cum Antoine, jignit de reacția ei, nu păruse dornic să intre în joc, își luase tălpășița.

Episodul îi lăsase băiatului un gust amar, Émilie va vorbi sigur cu alte persoane despre el, așa că se simțea ușor ridicol.

Se întorsese de la Saint-Eustache și nici atmosfera Crăciunului, nici perspectiva cadoului nu reușiseră să-l facă să uite eșecul suferit cu Émilie, care, cu timpul, căpăta în mintea lui alura unei umilințe.

Este adevărat că ambianța sărbătorească din Beauval era puternic marcată de surescitare. Decorațiuni, brad în piața publică, concert susținut de corul municipalității etc., întregul oraș fiind sacrificat, ca în fiecare an, pentru aceste festivități de sfârșit de an, dar cu o anumită rezervă de când fabrica Weiser, fiind amenințată, punea un pic în pericol pe toată lumea. Scăderea drastică a interesului cumpărătorilor față de jucăriile de lemn era un fapt dovedit. O industrie care se concentra pe fabricarea marionetelor, a titirezilor și a trenulețelor din lemn de frasin, într-o epocă a consolelor video, nu mai putea avea mari șanse de succes. Zvonurile despre restrângerea activității la Weiser circulau în mod ciclic. De la șaptezeci de angajați se trecuse deja la șaizeci și cinci, apoi la cincizeci și doi. Domnul Mouchotte, contramaistrul, fusese, de exemplu, concediat în urmă cu doi ani și încă nu-și găsisese nimic de lucru. Chiar și domnul Desmedt, unul dintre cei mai vechi angajați, trăia cu sabia deasupra capului. Se temea la fel ca toți ceilalți că numele lui va fi pe viitoarea listă, despre care unii pretindeau că va apărea chiar după sărbători...

În ziua aceea, puțin înainte de șase seara, câinele Ulysse traversase strada principală din Beauval prin fața farmaciei, când a fost călcat de o mașină. Șoferul nu a oprit.

Câinele a fost dus acasă la familia Desmedt. Vestea s-a răspândit. Antoine s-a repezit într-acolo. Culcat în grădină, Ulysse respira cu greutate. A întors capul spre Antoine, care rămăsese lângă gard, pietrificat. O labă și două coaste rupte ar fi impus prezența veterinarului. Domnul Desmedt, cu mâinile în buzunare, l-a privit însă lung, a intrat în casă, s-a întors cu pușca în mână și i-a tras un glonț în burtă de la mică distanță. Apoi l-a băgat într-un sac de plastic pentru moloz. Afacere încheiată.

Totul se petrecuse atât de repede, încât Antoine a rămas cu gura căscată, incapabil să articuleze vreun cuvânt. De altfel, nici n-ar fi avut cu cine vorbi. Domnul Desmedt intrase repede în casă și închisese ușa. Sacul gri cu rămășițele lui Ulysse fusese pus în fundul grădinii, împreună cu resturile de ghips și ciment de la cotețul pentru iepuri pe care domnul Desmedt îl dăruisese cu o săptămână în urmă pentru a construi unul nou.

Antoine s-a întors acasă complet distrus.

Suferea atât de tare, încât seara nici n-a fost în stare să-i povestească mamei lui, care nu era la curent cu tragicul eveniment. Cu gâtul sufocat și inima teribil de grea, nu înceta să revadă în minte scena, pușca, capul lui Ulysse, în special ochii lui, silueta masivă a domnului Desmedt... Incapabil să vorbească și nici să mănânce, a pretextat că nu se simte bine și a urcat în camera lui unde a plâns vreme îndelungată. Mama l-a întrebat de jos: „Ești bine, Antoine?“, iar el a rămas surprins că a reușit să articuleze un: „Da, da!“ destul de clar cât s-o liniștească.

N-a adormit decât foarte târziu, somnul i-a fost bântuit de câini morți și de puști și s-a trezit frânt de oboseală.

Joaia, doamna Courtin pleca foarte devreme la magazin. Era singura slujbă dintre cele pe care reușea să le găsească în timpul anului care nu-i plăcea deloc. Asta din cauza domnului Kowalski. Un zgârcit, zicea ea, care își plătea angajații cu salariul minim, întotdeauna în întârziere și care le vindea la jumătate de preț mărfurile pe care ar fi trebuit să le arunce. Să te trezești cu noaptea-n cap pentru trei franci șaizeci! Și totuși, ea făcea asta de aproape cincisprezece ani. Simțul datoriei. Vorbea despre asta încă de cu seară, chiar dacă o făcea să se simtă rău. Înalt și slab, cu o față osoasă și obraji supti, cu buzele subțiri și ochi arzători, agitat ca o pisică, domnul Kowalski se potrivea prea puțin cu imaginea pe care lumea obișnuiește să și-o facă despre proprietarul unui magazin de mezeluri din carne de pui. Lui Antoine, care îl întâlnea adesea, i se părea că are o față care te sperie. Omul cumpărase o mezelărie în Marmont, pe care, după moartea soției lui la doi ani după ce s-au stabilit în zonă, o ținea împreună cu două ajutoare. „Refuză cu desăvârșire să mai angajeze pe cineva, bombănea doamna Courtin, zice că suntem deja destul de mulți.“ Lucra în Marmont și, în fiecare joi, făcea un tur al câtorva sate, care se termina în Beauval. Fața lungă și uscățivă a domnului Kowalski devenise subiect de glumă printre copii, care îl porecliseră Frankenstein.

În dimineața aceea, doamna Courtin a luat ca în fiecare săptămână primul autobuz spre Marmont. Antoine, care se trezise deja, a auzit-o închizând cu grijă ușa, s-a ridicat din pat și s-a uitat pe fereastra de la camera lui în grădina familiei Desmedt. Acolo, undeva, într-un colț pe care nu-l putea zări, era sacul de moloz în care...

Lacrimile l-au podidit din nou. Nu numai din cauza morții câinelui pentru care, desigur, nu putea fi consolată, dar și pentru faptul că aceasta se adăuga în mod dureros sentimentului de singurătate resimțit în ultimele luni, o perioadă de decepții și dezamăgiri.

Cum nu se întorcea niciodată înainte de amiază, mama lui notase treburile pe care el le avea de făcut pe o tablă masivă atârnată în bucătărie. Era mereu vorba despre treburi casnice, chestii după care trebuia să meargă, cumpărături de făcut de la micul magazin din apropiere și sfaturi fără sfârșit, fă-ți curat în cameră, vezi că ai jambon în frigider, mănâncă cel puțin un iaurt și un fruct etc.

Doamna Courtin, care obișnuia să pregătească totul dinainte, găsea totuși mereu câte ceva de făcut pentru el. Copilul trăgea cu ochiul de mai bine de o săptămână în dulapul de bucătărie la coletul trimis de tatăl lui, care după mărime avea șansa să fie un PlayStation, dar acum nu-i mai stătea mintea la el. Moartea câinelui îl bântuia prin felul brutal și neașteptat în care survenise. S-a pus deci pe treabă. A făcut cumpărăturile fără să vorbească cu nimeni, brutarului i-a răspuns doar cu un semn din cap, era incapabil să scoată vreun cuvânt.

La începutul după-amiezii, s-a grăbit să se refugieze la Saint-Eustache.

A adunat tot ce nu mâncase, plănuiind să arunce resturile undeva în drum. În fața casei familiei Desmedt a făcut un efort să nu privească spre colțul grădinii unde zăceau sacii de gunoi, a grăbit pasul cu inima bătând să-i spargă pieptul, pentru că această proximitate nu făcea decât să-i sporească durerea. Și-a încleștat pumnii, a luat-o la fugă și nu s-a oprit decât la poalele copacului cu căsuța. Când și-a recăpătat răsuflarea, a ridicat ochii. Adăpostul

acesta, căruia îi consacrase atâtea ore de muncă, i s-a părut dintr-odată de o urâțenie fără margini. Bucățile de prelată, de țesătură și de carton bitumat dădeau acum impresia de magherniță. I-a venit în minte fața nedumerită a lui Émilie atunci când a văzut construcția... În culmea furiei, s-a urcat în copac și a distrus tot, aruncând cât mai departe bucățile de lemn și de placaj. Odată terminată treaba, a coborât cu respirația tăiată. S-a spijinit de copac, s-a lăsat să cadă la pământ unde a rămas vreme îndelungată, întrebându-se ce va face în continuare. Viața nu mai avea niciun farmec.

Îi era dor de Ulysse.

Și atunci a apărut Rémi.

Antoine i-a zărit de departe silueta micuță venind spre el. Mergea cu grijă ca și cum s-ar fi temut să nu calce ciupercile. S-a oprit în sfârșit în fața lui Antoine, care, cu capul pe brațe, plângea în hohote, și a rămas acolo bălângănindu-și brațele. S-a uitat în sus, în copac, a văzut dezastrul, a deschis gura, dar a fost întrerupt brutal:

— De ce a făcut tatăl tău așa ceva? a urlat Antoine. Hm, de ce?

Furia l-a făcut să se ridice în picioare. Rémi se uita fix la el, cu ochii holbați, ascultându-i reproșurile pe care nu le înțelegea, pentru că ai lui îi spusese doar că Ulysse fugise, așa cum obișnuia să facă periodic.

În acel moment, sufocat de un sentiment insurmontabil de nedreptate, Antoine nu mai era el însuși. Consternarea provocată de moartea câinelui se transforma în furie. Orbit de durere, a apucat bățul cu care obișnuia să proptească platforma ascensorului și a început să-l învârtă ca și cum Rémi ar fi fost un câine, iar el stăpânul lui.

Rémi, care nu-l mai văzuse niciodată într-o astfel de stare, s-a speriat.

S-a întors și a făcut un pas.

Antoine a apucat atunci bățul cu amândouă mâinile și, beat de furie, l-a lovit pe copil. Lovitura l-a nimerit în tâmpla dreaptă. Rémi s-a prăbușit, Antoine s-a apropiat, a întins mâna și l-a scuturat de umăr.

Rémi?

Trebuie că leșinase.

L-a întors pentru a-i da palme pe obraji, dar când copilul era pe spate, i-a văzut ochii deschiși.

Ficși și sticloși.

O certitudine înspăimântătoare i-a trecut prin minte: Rémi era mort.